

posita fuisset. Sed alienum magis a jure videtur, quod sodalitia vel ordines regularium suas cruces præferant, cum metropolitana ecclesiæ capitulum ad funebrem pompam invitatur; nam ipsius solum vexillum tum elevandum est, et omnes, quid ad exsequias celebrandas acciti fuerunt, illud sequi debent, uti a sacris congregationibus Romæ toties decretum fuit. Monacellus, in *loco cit.*, n. 38 et 39; Ursaya, tom. VII *suarum Discept.*, part. I, discept. 6, n. 65 et seqq., et tom. IX, part. I, discept. 36, n. 79 et seqq.

« Cum ob antiquam consuetudinem in hac civitate, ac diœcesi minime id observetur, sed tot vexilla crucis ferantur, quot sodalitates vel ordines regularium pompæ funebri interfuerint, quemadmodum ab archiepiscopali cardinalis Gabrielis Palæoti, pag. 185, primi hujus urbis archiepiscopi deprehenditur, illis verbis: « Expresse præcipimus, ut omnes, et singuli statis horis simul « convenire debeant sub suis quique vexillis « et crucibus in locum, ubi defunctus erit, « et sepeliri possit; » quod institutum quidem tenetur, etiamsi capitulum metropolitanæ ecclesiæ accesserit: Hieronymus Prediera, *De funerib. associand.* Ideo vetustatis gratia nihil novi statuendum volumus, et consuetudines a decessoribus nostris jam inductas permittemus, ea tamen conditione, ut aliæ quæcunque sodalitates, ordines regularium et capellani conducti prius ad metropolim conveniant, quoties ejus capitulum funeribus associandis intervenerit, et in eo loco pompa funebris incipiat usque ad domicilium defuncti, sive ad ecclesiam, ubi cadaver fuerit expositum....

« Quæ cum ita sint, quoties cadaver ab urbe in diœcesim, vel a diœcesi in urbem transferri contigerit, nobis statuendum reservamus, an rector diœcesanus prælata cruce in urbem se conferre debeat, et an parochus urbanus prælata cruce a civitate proficisci. Quod si nemo pro re declaranda nos convenerit, decernimus, privatim a diœcesano parochio civitatem esse subeundam, qui deinde ædes defuncti, sive templum petat, ubi cadaver ipsius depositum est, consuetum officium urbano rectori persolvat, atque, prælata cruce, ambo induti superpelliceo, stolaque cadaver associant. Idem præcipimus urbano parochio, cum defunctus in diœcesi ad suam ecclesiam efferendus est; quippe indecorum est sepulcro cadaver inferri, nisi vexillum crucis præferatur. Juri autem communi maxime consentaneum superius ostendimus, quod in funebri pompa crux ejus ecclesiæ sola præcedat, ubi defunctus sepelitur. Accedit, quod veteri consuetudine, institutoque hujus urbis ac diœcesis, vexillum illius tantum ecclesiæ deferri solet, ubi cadaver tumulo committitur, si tamen inter parochias recensetur, non vero crux alterius parochiæ, ubi ægrotus vitam exspiravit.

« Parochus primum locum semper occupat, donec in sua ditione versetur, card. de Luca, *De præminentis*, disc. 16, num. 3 et 4. Quare urbanus parochus dextero incedet

latere, donec parochi diœcesani limites attingerit. Tunc enim ipsi primum locum concedet. Eodem pacto, cum parochus urbanus cadaver efferre debeat ex diœcesi, tum rector diœcesanus in sua parochia dextero latere occupabit, donec ad fines alterius diœcesis pervenerit. Hunc ordinem per urbem, ac diœcesim tenebunt, donec venerint ad ecclesiam, ubi defunctus sepulturæ mandatur. Aliquod sane discrimen intercedere cognoscimus in his officiis, quæ modo præscripsimus; sed ita decernendum putamus, et aliquid urbanis parochis præ diœcesanis esse tribuendum. » Sic Bened. XIV *loc. et numer. citatis*.

APPENDIX 4, EDITORUM CASINENSIIUM,

(Ad n. 46, art. 2, v. PAROCHUS.)

(De PAROCHO, QUOAD RESIDENTIAM.)

In cit. art. 2, v. PAROCHUS, sub n. 46, notatum per nos fuit, contra id quod ibi sub d. n. asseritur, parochos nequaquam abesse posse de sola licentia proprii Ordinarii, ad abeundum munus vicarii generalis in aliena diœcesi, eo quod S. concil. Tridentinum eosdem stricte ad residentiam obligaverit. Neque illa est sententia Lucii nostri, sed auditoris anonymi. Hic vero, pro sua opinione firmata, provocat ad auctoritatem Navarri et Pirrhingii, qui postremus ad tit. ex. *De clericis non residentibus*, n. 41 (non in sensu indeterminato auditoris) hæc tantummodo habet.

« Queritur secundo: An sit sufficiens causa, ut parochus ab ecclesia sua ultra duos menses, adeoque etiam ad longum tempus absit, eo quod ipsi ab episcopo visitatoris, vel vicarii generalis, vel aliud officium in sua diœcesi sit demandatum. Negat Garc., cap. 2, n. 40; Piasec., in *Praxi episcop.*, part. II, cap. 3, art. 3, n. 27, sed contrarium tenet Navar., lib. III, consil. 15, h. t. Quia etiam jure antiquo licite potuit parochus ex justa et gravi causa abesse a sua ecclesia, etiam ad longum tempus; non est autem recedendum a jure antiquo, nisi ei per novum jus contrarium, et expressum sit derogatum. Atqui concilium Trident., *cit.*, c. 1, sess. XXIII, *De ref.*, hoc jus antiquum non abrogavit, cum permittat, ut episcopus ex gravi causa, licentiam dare possit parochio discedendi a propria ecclesia ultra duos menses. Hujusmodi gravis causa occurrere potest, si in aliqua diœcesi ad aliquod tempus non adsint alii idonei, qui munere visitatoris, vel vicarii generalis, aut fiscalis fungantur, et sine detrimento ecclesiarum, loco parochorum, vicarii temporales constitui possint; non enim mens concilii fuit velle impedire majus bonum ejusque diœcesis; quamvis non facile, aut ob levem causam, parochi a suis ecclesiis avocari, et aliis diœcesis officiis applicari debeant, ita ut parochiæ interim per vicarios administrantur, si alii clerici ad ea munera idonei haberi possunt. »

Sed huic opinioni, etsi cum clausula *ad aliquod tempus*, nequaquam nos subscribimus. Enimvero « episcopus non potest re-

ctorem ecclesiæ parochialis extrahere a servitio parochialis, et illum occupare in servitio ipsius episcopi et ecclesiæ cathedralis, ut exerceat officium vicarii, visitatoris vel secretarii, seu in alio ministerio occupetur, ut censuit S. Congr. Concil. » Ita Gonzalez, *super regul.* 8, cancell. gloss. 6, num. 258. « Unde hodie (addit is idem scriptor) non est securum consilium 15, Navarri. . . dum contrarium dixit. » *Loc. cit.*, n. 239.

« In tantum autem, ut prosequitur Piasecius, obligatur curatus ad residentiam, ut ne quidem pro servitio episcopi possit abesse ultra duos menses, quod in diversis casibus fuit declaratum a sac. congregatione Concilii. . . in hæc verba :

« An si episcopus judicaverit expedire uti « opera alicujus curati pro secretario, vel « pro vicario foraneo, possit abesse, vel ex- « cusetur a residentia, dummodo cura suæ « ecclesiæ diligenter exerceatur. Congrega- « tio censuit, *Non posse.* »

« Et iterum :

« Episcopus non potest uti opera parochi « in visitatione, vel alio servitio suæ diœ- « cesis, nisi pro tempore duorum mensium, « et idoneus vicarius deputetur. » Sic apud Piasec., *Prax. episc.*, part. II, cap. 3, num. 27.

Quæ eadem decreta referuntur in terminis a Barbosa, in *Summa Apostolic. decis.*, v. *Parochus quoad residentiam*, n. 21, et seqq.

Si igitur ex sac. Congr. Concil. oraculo, episcopus non potest uti opera parochorum pro servitio suæ diœcesis, nisi pro tempore duorum mensium, nullo pacto concipere valemus, prædictum ordinarium posse veniam facere rectori hujusmodi animarum abessendi a propria ecclesia, gerendi causa munus vicarii in aliena diœcesi, utut *ad aliquod tempus*, juxta phrasim ipsius Pirrhingii; quæ dicitio importare procul dubio videtur temporis intervallum, non quidem paucorum dierum, aut unius, aut alterius mensis, sed aliquid ultra.

PAROCHI PRÆSENTIA QUOAD MATRIMONIA.

Vide verb. MATRIMONIUM, QUOAD IMPEDIMENTA, art. 6, a n. 60 ad 113.

PARRICIDIUM.

De PARRICIDIO, hæc sub seqq. num. notanda.

(1. Filius occidens proprium patrem naturæ crudelis, sæpe sæpius indiscrete percutientem ipsum filium bonæ indolis, restituitur ecclesiæ, a qua fuit extractus, nec condemnatur ad poenam extraordinariam, ut petebatur. Sac. congreg. Immun., in *Fulginat.*, 18 Jul. 1690, lib. *Decret.* Martelli, pag. 636.

(2. In causa parricidii sanctissimus tribuit archiepiscopo Ravennæ licentiam consignandi curiæ legationis Urbini processum constitutum a notario subdito ejus jurisdictioni. Ead. sac. congreg. Immun., in *Pi-*

Verum quidem est, concil. Tridentinum, sess. XXIII, cap. 1, *De reformat.*, episcopis reliquisse, posse concedere licentiam parochis abessendi, etiam ultra duos menses, causa legitima intercedente ibi: « Discedendi autem licentiam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa non obtineant. » Sed hæc verba ex modo relatis sac. congreg. Decretis, cum limitationibus ut ibi, intelligenda veniunt. Præterea, necessitas, de qua loquitur Pirrhing, metaphysica potius quam realis censenda videtur; quippe supponit veluti *extremum* necessitatis, quo casu, parochus alienæ diœcesis vicarii generalis officium penes alium episcopum impleat. At cum Romani Pontificis sit « pro suprema potestate sibi in ecclesia universali tradita, sollicitudo universæ Ecclesiæ ex muneris sui officio, » ut ex ipsissimis verbis Tridentini, *cit.*, sess. XIV, *De sacr. penit.*, cap. 7; sess. XXIV, *De reformat.*, cap. 1, non videmus quare, concurrente necessitate in aliena diœcesi in sensu Pirrhingii, ordinarius veniam abessendi a propria ecclesia alicui curato diœcesano concedere valeat; et non potius, et rectius, et verius Apostolica Sedes sit in tali casu consulenda, ab eaque licentia hujusmodi impetranda.

Illud vero hic monendum, ex dictis minime nos adversari velle sententiæ monacelli, de qua apud Lucium nostrum v. PAROCHUS, art. 2, n. 46, *vide ibi*. Quippe talis opinio, quam nos etiam sequitur, nil commune habet cum Navarri et Pirrhingii doctrina, a qua utique recedendum putamus, sac. congregat. Concilii Decretis, auctoritatique Fagnani, ad cap. *Relatum*, ex de clericis non residentibus, n. 21 et seqq.; Barbosa, *De officio parochi*, cap. 8, n. 58 et seqq.; Garcia, p. III, cap. 2, n. 21 et seqq., *De beneficio*; Zerolæ, Reiffenstuel, aliorumque, necnon gravioribus rationum momentis innixi. Cæterum auditor ipse opinionem, quam prius plus quam genericam præmonstrabat, in fine suæ additionis coarctare, licet confuse, visus est.

sauren., 21 April. 1694, lib. I *Decret.* Vallem., pag. 117.

(3. Matricida extractus ab ecclesia gaudere debet immunitate ecclesiastica. Ead. sac. congreg. Immun., in *Ariaven.*, 15 Nov. 1661, lib. *Decret.* Rocci, pag. 267, * sed non amplius gaudet immunitate eccles. post constit. Bened. XIII, *Ex quo*; Clem. XII: *In supremo*, et Bened. XIV, *Officii nostri*; *vide verb.* IMMUNITAS, art. 2, n. 90, 156, 157.

(4. Parricidii poena quæ sit? *Vide verb.* POENA, art. 2, a n. 28 ad 133.

PARVULI.

SUMMARIUM.

1. Parvuli originale tantum peccatum habent. —
2. Parvuli utiliter baptizantur, licet non credant. —
3. Parvulis in baptismo fides aliorum sufficit, ad n.
4. — 5. Parvuli baptizati dicuntur fideles, non quia actu credunt, sed quia recipiunt sacramentum fidei,

(1. Parvuli originale tantum peccatum habent. Cap. *Majores* 3, De baptismo, ibi: « Qui peccato tantum originali tenentur. »

(2. Parvuli utiliter baptizantur, licet non credant; ipsis enim in baptismo deletur originale peccatum. *Cit.*, c. *Majores* 3, De baptismo.

(3. Parvulis in baptismo fides aliorum sufficit. Cap. *In ecclesia*, dist. 4, De consecrat., ibi: « In ecclesia Salvatoris per alios parvuli credunt; » et in ejus summario expresse dicitur: « Aliorum fides in baptismo parvulos salvat. » (4. Fiunt enim fideles per fidem offerentium. Cap. *Parvuli fideles* 138, dist. 4, De consecrat., ibi: « Parvuli fideles recte vocantur, qui fidem per verba gestantium quodammodo confitentur: » et in ejus summario expresse dicitur: « Offerentium fides parvulos facit fideles. »

(5. Parvuli baptizati dicuntur fideles, non quia actu credunt, sed quia recipiunt sacramentum fidei, scilicet baptismum. Cap. *Nihil est aliud* 76, dist. 4, De consecr.

(6. Parvuli baptizati morientes salvantur. Cap. *Majores* 3, De baptismo.

(7. Sine baptismo enim non possunt salvari, sive moriantur nati, sive in utero matris. C. *Firmissime* 2, et c. *Nulla* 142, dist. 4, De consecr., ibi: « Nulla præter baptismum salus promittitur infantibus, quia infantes, si per sacramentum, quod ad hoc

est divinitus institutum, in credentium numerum non transeunt, in tenebris manent. »

(8. Parvuli decedentes sine baptismo, quomodo puniantur juxta sententiam S. Augustini, sive potius S. Fulgentii Rospensis in canone *Firmissime tene*, 2, dist. 4, *De consecrat.*, vide ibi: At observa responsonem datam sub verb. *Peccatum*, n. 72.

(9. Parvulis baptizatis non est necessaria poenitentia. Cap. *Tres sunt* 81, dist. 1, De poenit.

(10. Parvuli carentes usu rationis non tenentur ad eucharistiam de necessitate salutis. Non tamen damnari debent patres antiqui, qui eam dabant. Conc. *Trid.*, sess. *xxi*, cap. 4, et canon. 4.

(11. Parvulorum sepulcrum ab aliis debet esse separatim. Sac. congr. Rit., in *una Civitatis Castellanae*, 12 Decemb. 1620; apud Aldan., in *Compendio canonic. resolut.*, l. 1, titul. 36, num. 2, et Barbosa, in *Summa Apostol. decis.*, verb. *PAROCHUS*, num. 1.

(12. Parvulorum corpora possunt sepeliri in ecclesia regularium, si ibi est sepulcrum majorum, vel si, concurrente consuetudine, pater ibi eligit sepulturam. Eadem sac. congr. Rit., in d. *causa Civitatis Castellanae* 12 Decemb. 1620; apud eosdem, *loc. cit.*, et sacra congreg. Conc., in *Novarien.*, 15 Martii 1704, in respons. ad primum. Vide verb. *QUARTA FUNER.*, n. 32.

PASCHA, PASCHALIS COMMUNIO.

SUMMARIUM.

1. Pascha in uno die, et tempore per universam Ecclesiam celebrari debet. — 2. Pascha celebrari non potest ante æquinoctium vernale cum Judæis. Id faciens debet ejici ab Ecclesia. — 3. Pascha celebrari debet die Dominico post lunam 14. — 4. Datur præceptum, ut fideles omnes adepti usum rationis communicent singulis annis ad minus in Paschate. — 5. Ad satisfaciendum tali præcepto sufficit Eucharistiam sumere in hebdomada sancta, vel infra Octavam Paschæ Resurrectionis. — 6. Potest tamen tempus Paschale extendi in longius tempus ex episcopi, aut parochi dispensatione rationabili. — 7. Eucharistia pro adimplendo præcepto communionis Paschalis est sumenda in propria parochia. — 8. Communicans in ecclesiis regularium infra tempus paschale animo satisfaciendi præcepto Ecclesie, non satisfacit. — 9. An communicans in ecclesia cathedrali satisfaciat? — 10. Sacerdos satisfacit pro communione Paschali, ubicunque celebret missam, tamen, si non celebret, tenetur communicare in parochia. — 11. Vagi, peregrini et advenæ possunt ubilibet præcepto paschali satisfacere, etiam in ecclesiis regularium. — 12. Fratres et sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pinzonchere, Cordellati, et alii similes quocunque nomine nuncupati in propriis domibus habitantes debent pro satisfaciendo præcepto ecclesie Paschali

Eucharistiam recipere a proprio paroco, et non a regularibus. — 13. Famuli domestici, et continui commensales in monasteriis regularium degentes satisfaciunt præcepto Paschali recipiendo eucharistiam ab ipsis regularibus. — 14. Hoc tamen privilegio non gaudent sæculares illi, qui tantum ipsis monasteriis deserviunt, sed in eis non sunt de familia, nec continui commensales, et cum sæcularibus exteris extra monasteria habitant. — 15. Nec hoc privilegio gaudent advenæ, qui in monasteriis regularium infirmantur. — 16. Regulares non possunt in die paschalis administrare sæcularibus eucharistiam. — 17. Etiam si tales personæ in alia die satisfecerint præcepto. — 18. Per communionem sacrilegam non satisfit præcepto. — 19. Qui culpabiliter non adimplet præceptum Paschale, vivens interdictus ingressu ecclesie, et moriens privatur ecclesiastica sepultura. — 20. Ipse tamen non adimplens præceptum Paschale non est ipso jure interdictus, sed interdicendus; unde si ante declarationem moriatur non est privandus ecclesiastica sepultura, nisi tamen intermissio esset notoria, vel adesset statutum synodale in contrarium. — 21. Qui ex malitia, vel impotentia non communicavit in Paschale, probabiliter, et in praxi debet statim post communicare cum primum poterit. Quod tamen varii alii negant. — 22. Affertur ratio nostræ conclusionis. — 23. Qui prævidet tempore Paschali se

impediendum, probabiliter non tenetur prævenire, si jam semel eo anno communicaverit, vel brevi post Pascha esset communicaturus. — 24. Qui tamen nec ante communicasset, nec postea habiturus esset occasionem, teneretur prævenire, ut satisfaceret præcepto communionis annuæ. — 25. Qui tempore Paschalis Eucharistiam ex negligentia non suscipit, potest ab ordinario excommunicari. — 26. Imo potest etiam mulctari pœna pecuniaria alicui pio loco applicanda. — 27. Non expedit tamen, quod episcopus talium absolutionem sibi reservet. — 28. Excommunicati paulo ante Pascha, non sunt molestandi, si non communicant in Paschate. — 29. Communio an, et quomodo possit dari pueris, mutis et surdis a nativitate, energumenis, epilepti-

(1. Pascha in uno die, et tempore per universam Ecclesiam celebrari debet. *Conc. Roman.* sub Victore, l. cap. *Paschæ* 22, et cap. *De observatione Paschæ* 23, dist. 3, De consecr. (17).

(2. Pascha celebrari non potest ante æquinoctium vernale cum Judæis. Id faciens debet ejici ab Ecclesia. *Conc.* quod dicitur *Apostolor.*, c. 8, ubi sic habetur: « Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus sanctum Paschæ diem ante vernalem æquinoctium celebraverit, abjiciatur. Lib. vi *Constitut. Apostol.*, c. 16, ubi sic statuitur: « Oportet ergo, fratres, ut qui pretioso Christi sanguine redempti estis, dies festos Paschæ accurate, et omni diligentia post æquinoctium celebretis... Neque amplius cum Judæis tempus celebrandi Pascha observetis; nulla enim nobis nunc cum eis communitas est (18).

(3. Pascha celebrari debet die Dominico post lunam 14, *Concilium Romanum*, sub Victore I, ubi sic habetur statutum: « Decretum est Pascha non decima quarta luna primi mensis, sed potius die Dominico post 14, lunam, et vernale æquinoctium occurrente, prout ab apostolis traditum est, celebrandum esse. » *Conc. Roman.* III, sub Silvestro, c. 1, ibi: « Omnibus episcopis, et presbyteris præceptum est Paschæ observantiam custodire a luna 14 usque ad vicesimam primam, ita ut Dominicus dies coruscet. Et dixerunt episcopi, placet » Cap. *Nosse* 21, dist. 3, De consecr., ibi: « Nosse vos volumus, quod Pascha Domini die Dominico annis temporibus sit celebrandum: istis enim temporibus Hermes doctor fidei, et Scripturarum effulsit inter nos. Et licet nos idem Pascha prædicto die celebremus, quia tamen inde quidam dubitaverunt, ad corroborandas animas eorum eidem Hermeti angelus Domini apparuit in habitu pastoris, et præcepit ei, ut Pascha Domini die Dominico ab omnibus celebraretur; unde et nos Apostolica auctoritate instrumur omnes eadem servare debere, quia et nos eadem

(17) Quæ ex Romano Victoris concilio-auctor hausit, certius statui poterant Arelatensis synodi canone 1, et ex Nicæno concilio, cujus sanctionem etiam ad episcopos, qui non interfuerant, misit Constantinus imperator scripta ad eos epistola.

(18) Vide gravissimum hæc de re Antiocheni concilii a 341, seu potius ex Balleriniurum sententia a. 352 celebrati decretum can. 1. Cæterum de Vi-

cis, semifatis, stolidis, phreneticis et amentibus, aliisque infirmis. — 30. Studiosi scholas frequentantes extra parochiam satisfaciunt præcepto communionis paschalis communicando in ecclesiis regularium, et aliorum, apud quos scholas contradicunt. Ubi tamen ordinarii et parochi contradicerent, essent mittendi studiosi singuli ad suas respective parochias. — 31. Qui fuerunt interdicti declarati ex eo, quod in Paschate non communicaverunt in parochia, si postea ibi communicant, debent absolvi, et Cedulones amoveri. — 32. Episcopus non debet procedere contra eos, qui in Paschate communicaverunt Romæ. — 33. Alia ad rem ad num. 35.

servamus, neque debetis a capite quoquo modo dissidere. »

(4. Datur præceptum, ut fideles omnes adepti usum rationis communicent singulis annis ad minus in paschate, cap. *Omnis utriusque sexus* 12, De poen. et remiss. Idem declarando statuit *Trident.*, sess. XIII, can. 9, sub v. *EUCCHARISTIA*, art. 1, n. 8.

(5. Ad satisfaciendum tali præcepto sufficit eucharistiam sumere in hebdomada sancta, vel infra octavam Paschæ Resurrect. V. v. *EUCCHARISTIA*, a. 1, n. 9.

(6. Potest tamen tempus Paschale extendi in longius tempus ex episcopi aut parochi dispensatione rationabili. Vide d. verb. *EUCCHARISTIA*, ib., n. 10.

(7. Eucharistia pro adimplendo præcepto communionis Paschalis, est sumenda in propria parochia. Vide d. verb. *EUCCHARISTIA*, *cit.*, art. 1, n. 10.

(8. Communicans in ecclesiis regularium infra tempus paschale animo satisfaciendi præcepto ecclesie, non satisfacit. Vide d. v. *EUCCHAR.*, ib., n. 12.

(9. An communicans in ecclesia cathedrali satisfaciat. Vide d. verb. *EUCCHARISTIA*, n. 13 et n. 90, ib.

* Non satisfacit huic præcepto, qui in Paschate extra parochiam sine consensu pastoris communicat, ut habent Navar. Azor. et alii commun., nisi tamen communicet in cathedrali ecclesia; hunc enim satisfacere præcepto censet Bonacina; sed negat card. de Lugo, lib. 1, *Resp. mor.*, nisi episcopus expresse vel tacite consentiat (sed opinio Bonacinae nescio, an sit probabilis, nisi adsit in aliquo loco communis usus, qui consensum episcopi præsumere faciat; oves enim a proprio pastore agnosci debent). » Busebaum apud D. de Ligorio, *Theol. moral.*, De Eucharistia, n. 300 *.

(10. Sacerdos satisfacit pro communione Paschali ubicunque celebret missam; tamen, si non celebret, tenetur communicare in parochia. Vide d. verb. *EUCCHARISTIA*, *loc. cit.*, n. 14.

toris Papæ cum Arianis episcopis controversia, cujus causa Romæ, ac late per diversas ecclesias habitas fuisse synodos ex Eusebio novimus liber v *Histor. eccles.*, cap. 23, licet horum conciliorum, quæ circumferuntur acta, dubiæ fidei sint, de illa, inquam, Victoris controversia, Legesis, Zaccariam diss. 1. *De jure Liturgico*, cap. 4, e n. 3, tom. 1, ejus Bibliothecæ Ritualis præmissa.

(11. Vagi, peregrini et advenæ possunt ubilibet præcepto paschali satisfacere, etiam in ecclesiis regularium. *Vide d. verb. EUCHAR.*, n. 15.

NOTA ROMANI THEOLOGI.

Debent semper vagi, peregrini et advenæ in ecclesia parochiali præcepto Paschalis communionis satisfacere.

RESPONSIO AUCTORIS.

Cum Paschalis communio debeat fieri in propria parochia, et vagi, peregrini et advenæ nullam habeant parochiam, stat mea conclusio suffulta, nedum classicis auctoribus, sed etiam constitutione Julii II, incip. *Dum ad sacrum*, § 37, relata a Lañtusca, in *Theatro regularium*, verb. EUCHARISTIA, n. 6, edit. Rom., et novissime meam conclusionem defendit ut communissimam D. Alphonsus de Liguori, *Nell' Istruzione, e Pratica per li confessori*, italico idiomate, impressa Venetiis 1759, qui tom. I, cap. 12, punto 2, num. 42, sic expresse tradit: « I pellegrini, quali si trovano lungi dalla parrocchia propria, possono far la comunione in qualunque chiesa; nè sono tenuti a farla nella parrocchia del luogo, dove si trovano: così comunissimamente Gaet. Soto, Azor, Suarez, Lugo, Sanchez, Bonacina, Castropalao, Salm. contro Barbosa, Torn. e Roncaglia, La ragione è, perchè essi non hanno allora il proprio pastore, che debba riconoscerli, onde cessa affatto il fine di comunicarsi in parrocchia. »

(12. Fratres et sorores tertii ordinis, nec non Mantellati, Corrigiati, Pinzochera, Cordellati, et alii quocunque nomine nuncupati in propriis domibus habitantes, debent, pro satisfaciendo præcepto paschali, eucharistiam recipere a proprio paroco et non a regularibus. *Vide d. verb. EUCHARISTIA*, cit. art. 1, num. 16.

(13. Famuli, domestici, et continui commensales in monasteriis regularium degentes, satisfaciunt præcepto paschali, recipiendo eucharistiam ab ipsis regularibus. *Vide d. verb. EUCHARISTIA*, n. 17.

(14. Hoc tamen privilegio non gaudent, sæculares illi, qui tantum ipsis monasteriis deserviunt, sed in eis non sunt de familia, nec continui commensales, et cum sæcularibus exteris extra monasteria habitant. *Vide d. verb. EUCHARISTIA*, num. 18.

(15. Nec hoc privilegio gaudent advenæ, qui in monasteriis regularium infirmantur. *Vide d. verb. EUCHARISTIA*, num. 19, *ibid.*

* Famuli famulæque communicare debent in parochia dominorum, penes quos habitant, Bened. XIV, *Inst. ecclesiast.*, 83, n. 22. Id quod pro solo implemento præcepti communionis in Paschate limitandum venit, cum cæteroquin a proprio paroco dependentiam habeant, v. g. in matrimonio contrahendo, in funeribus. *Ibid.*, l. c., et *Inst. eccles.* 33, n. 17. *

(16. Regulares non possunt in die Paschatis administrare sæcularibus eucharistiam.

Vide d. verb. EUCHARISTIA, num. 20, *eod.*
(17. Etiam si tales personæ sæculares in alia die satisfecerint præcepto. *Vide v. verb. EUCHARIST.*, n. 21.

(18. Per communionem sacrilegam non satisfit præcepto. *Vide d. verb. EUCHARISTIA*, num. 22.

(19. Qui culpabiliter non adimplet præceptum Paschale, vivens interdicitur ab ingressu ecclesiæ, et moriens privatur ecclesiastica sepultura. *Vide d. verb. EUCHARISTIA*, n. 23, l. cit.

(20. Ipse tamen non adimplens præceptum Paschale, non est ipso jure interdictus, sed interdicens; unde si ante declarationem moriatur, non est privandus ecclesiastica sepultura, nisi tamen intermissio esset notoria, vel adesset statutum synodale in contrarium. *Vide d. verb. EUCHARISTIA*, num. 24.

(21. Qui ex malitia, vel impotentia non communicavit in Paschate, probabiliter et in praxi debet statim post communicare, quam primum poterit. Ita S. Thomas, Navarr. Suarez, Vasquez, Azor. Coninch, Silverster, Fagund., Layman, Hurtadus, Lugo, Bernal., Avers., Illsung, Platel, citati, et secuti a La Croix, lib. vi, part. i, n. 644, et plures alii contra S. Antoninum, Victoriam, Tolet., Medin., Gran., Præposit., Valent., Henrig. aliosque cum Diana, part. iii, tract. 4, resolut. 41, dicentes, non amplius ipsum obligari pro tali anno, quia communio videtur per præceptum fuisse alligata isti determinato tempore, ut obligatio audiendi missam alligatur certæ diei, qua transacta, non est amplius obligatio.

(22. At ratio pro nostra conclusione est, quia tempus Paschale est designatum, non ad terminandam, sed ad urgendam obligationem, quod colligitur ex verbis præcepti, nam cap. *Omnis utriusque sexus* 12, De pœnit. et remiss., dicit: « Ad minus in Paschate, » et concil. *Trid.*, sess. XIII, canon. 9, dicit: « Saltem in Paschate; » tum quia præceptum communionis Paschalis videtur esse virtualiter duplex, et continere in primis præceptum communicandi semel in anno, deinde communicandi circa Pascha ob venerationem festi, et commemorationem Cœnæ Domini; unde quamvis hoc posterius non possit amplius impleri, tamen prius, si nondum impletum est, adhuc impleri potest; adeoque etiam debet impleri, sicuti qui ex pœnitentia debet jejunare die Sabbati, si ex negligentia vel impotentia non jejundet tali die, tenetur jejunare tempore sequenti, et idem probat Carden., in *1 Crisi*, d. 52, dicens esse moraliter certum.

(23. Qui prævidet tempore Paschali se impediendum, probabiliter non tenetur prævenire, si jam semel eo anno communicaverit, vel brevè post Pascha esset communicaturus. Suarez, Lugo, Castropal. Bernal., Burg. Platell. Illsung citati, et secuti a La Croix l. vi, part. i, num. 642, et alii plures. (24. Qui tamen nec ante communicasset, nec postea habiturus esset occasionem, teneretur prævenire, ut satisfaceret præcepto commu-

nionis annuæ. Omnes citati doctores, et alii.

(25. Qui tempore Paschatis eucharistiam ex negligentia non suscepit, potest ab ordinario excommunicari. Sac. cong. Concil., 28 Januarii 1587, in responsione ad primum.

(26. Imo potest etiam mulctari pœna pecuniaria alicui pio loco applicanda. Eadem sacra congreg. Concil., in responsione ad secundum.

(27. Non expedit tamen quod episcopus talium absolutionem sibi reservet. Ead. sac. cong., in responsione ad tertium. *Vide verb. EUCHAR.*, n. 25, ubi afferuntur d. dubia cum respons. sac. congr.

(28. Excommunicati paulo ante Pascha non sunt molestandi, si non communicant in Paschate. *Vide d. verb. EUCHARISTIA*, num. 26.

(29. Communio an, et quando possit dari pueris, mutis et surdis a nativitate, energumenis, epilepticis, semifatuis, stolidis, phreneticis et amentibus, aliisque infirmis. *Vide d. verb. EUCHARISTIA*, a num. 30 ad 33.

(30. Studiosi scholas frequentantes extra propriam parochiam, satisfaciunt præcepto communionis Paschalis, communicando in ecclesiis regularium, et aliorum, apud quos scholas frequentant, Gobat. tom. I, tract. 4, num. 77: « Consuetudine, inquit, fere ubique id obtinente. » La Croix, lib. vi, part. i, num. 636, et alii dicentes, quod ideo conivent prouder ordinarii et parochi; quia professores longe facilius observant defectum, et ad confessionem et communionem urgent. Ubi tamen ordinarii et parochi contradicerent, essent mittendi studiosi singuli ad suas respective parœcias, quia ex supra adductis tenentur omnes pro satisfaciendo præcepto communionis Paschalis communicare in propria respective parochia, nisi alibi communicent ex dispensatione, vel permissione ordinarii seu parochi.

NOTA ROMANI THEOLOGI.

Falsa videtur hæc opinio censoribus, ordinario etiam, et paroco non contradicentibus (19).

RESPONSIO AUCTORIS.

Nescirem quomodo, si admittatur hæc opinio, seu censura *Romani theologi*, possunt sine gravi culpa ordinarii et parochi id scientes, talem gravem transgressionem tolerare, et nullimode contradicere, cum facile possent, et tenerentur. Unde ad ipsos, aliosque eximendos a gravi culpa, dicendum est, quod non contradicendo, sed id tole-

SUMMARIUM.

1. Pascua unde nomen deducant? — 2. Pro pasceis intelliguntur illa loca, in quibus pecora, aliaque similia animalia pastum sumere solent. —

(19) Rectius putamus studiosos hujusmodi in parochia penes quam degunt, communicare de-

rando, accedat eorum, si non expressa, saltem tacita facultas, seu permissio; taciti autem, et expressi eadem est virtus, ac idem iudicium. L. *Cum quid* 3, ff. *De rebus creditis*, cap. Ex part. II, *De rescriptis*. Et frustra exprimitur, quod jam intelligitur. L. *Cornelius* 69, ff. *De hæredibus instituendis*; et l. *Hæc verba* 3, ff. *De legatis* 1. Habetur enim pro expresso, quod facile subintelligitur. L. *Fideicommissa* 11, ff. *De legatis* 3, § *Si filio*; maxime, ut inquit Gobat, tom. I, tract. 4, num. 67. « Consuetudine fere ubique id obtinente, » cum ipsa sit optima legum interpret. L. *Si interpretatione* 37, ff. *De legibus*, cap. *Cum dilectus* 8, *De consuetudine*; sicque, his stantibus, sistit in suo robore mea conclusio*; consule notam.*

(31. Qui fuerint interdicti declarati ex eo quod tempore paschatis non communicaverunt in parochia, si postea ibi communicant, debent absolvi, et cedulones amoveri. Sac. congreg. Episcop., in *Trojana*, 30 Aprilis 1613.

(32. Episcopus non debet procedere contra eos, qui in paschate communicaverunt Romæ. S. Congr. Episcop., in *Castrensi*, 24 Maii 1624.

(33. Paschale tempus pro communionem Paschali a Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis concluditur, nec potest ab episcopo prorogari, præsertim in sua synodo usque ad festum, v. g. Ascensionis Dominicæ, vel sanctissimæ Trinitatis, inconculta sacra congregatione: Benedictus XIV, *De synodo diœcesana*, lib. VII, cap. 69, nu. 9, ubi dicit, quod si ejusmodi synodalis constitutio ederetur, corrigenda foret, quia non decerneret, quod est a jure prætermisum, sed contra jus limites ampliaret, ab ipso jure jam præfinitos. (34. Quocirca cardinalis Cantelmus archiepiscopus Neapolitanus probe noscens sibi non competere facultatem prorogandi dictum tempus usque ad diem Ascensionis, illam sibi concedi petiit a sacra congregatione, quæ ob ingentem numerum populi Neapolitanam urbem incolentis, petitam prorogationem concessit die 20 Martii 1694, quam idem cardinalis in suam inseruit diœcesanam synod. eodem anno celebratam. Quod idem præstitum fuit ab ejus successore cardinali Pignatello in synodo ab ipso celebrata anno 1726. Hæc ille.

(35. Superiores regulares, et non parochi debent exquirere a suis familiaribus et continuis commensalibus, eisque actu inserventibus, an præcepto Paschalis communionis satisfecerint: sic S. cong. Conc. ex Bullario ordinis Prædicatorum, t. VII, p. 322, constit. 69.

PASCUA.

3. Pascua, et silvæ de jure communi spectant ad communitatem. — 4. Adeo ut communia sint omnibus pasqua publica. — 5. Et sic dominus loci potest et ipse sua animalia mittere ad pasqua. — 6. Intellige tamen jus mittendi propria animalia ad

here; colligitur ex *Inst. Eccles.* 82, Bened. XIV, n. 32. (*Edit. Casin.*)